

Nieuwsbrief SIHO juni 2010

Het einde van dit academiejaar nadert. Voor de vakantie begint, krijgen jullie nog de laatste nieuwsbrief voor de zomer van het SIHO in jullie mailbox.

Het SIHO...

Studiedag 'We are all a limited edition'

Vorige maand vond de tweede studiedag van het SIHO plaats. Het onderwerp van deze dag was 'We are all a limited edition'.

Hogescholen en universiteiten krijgen te maken met een grote diversiteit aan studenten. Elke student is anders, met eigen kwaliteiten die hem of haar uniek maken. Dit geldt ook voor elke medewerker in het hoger onderwijs. Deze uniciteit houdt heel wat potentieel in. Het inspelen op en benutten van diversiteit verhoogt de kwaliteit van het onderwijs en het genereert talent voor de arbeidsmarkt.

Het SIHO verwelkomde twee internationale keynote speakers. Dr Susan Gabel van de National-Louis University in Chicago vertelde over de 'changing policy ecology' in het hoger onderwijs. Dr. Linda Ware van de State University of New York in Geneseo vertelde ons over het belang van een inclusief curriculum. Ook uit Vlaanderen kwamen heel wat interessante perspectieven aan bod.

Het volledige programma en de PowerPoint presentaties van de studiedag kan je terugvinden op de website van het SIHO www.siho.be.

Iedereen leert...

Een concreet voorbeeld van inclusie in het hoger onderwijs.

Iedereen leert is het onderdeel van de nieuwsbrief waar telkens een concreet verhaal van inclusie in het hoger onderwijs in de schijnwerpers staat. Goede voorbeelden uit de praktijk zijn vaak de beste eye-openers, ze tonen aan dat inclusie in het hoger onderwijs een reële optie is. Ken jij als student, docent, ouder, onderzoeker... zelf een mooi inclusie-verhaal. Aarzel dan niet om het te mailen naar info@siho.be.

In deze editie:

De studiekeizer

De laatste examens worden afgelegd, bijna vakantie. Heel wat laatstejaars uit het secundair onderwijs zetten volgend academiejaar de stap naar het hoger onderwijs. De vrije-CLB-koepel ontwikkelde een handige tool voor alle leerlingen en studenten die een studiekeuze moeten maken.

De studiekeizer is een website, www.studiekeizer.be, bedoeld voor leerlingen, ouders, leerkrachten, CLB-medewerkers..., kortom voor iedereen die bij het kiezen van een studierichting op zoek is naar objectieve, kwaliteitsvolle informatie over het onderwijslandschap.

Studiekeizer wordt permanent geactualiseerd en verder uitgebouwd om je op een gemakkelijke manier het onderwijslandschap te laten verkennen.

Voor studenten die behoefte hebben aan extra ondersteuning verwijzen we graag naar de SIHO gids 'Verder Studeren, het kan! Ook met extra ondersteuning'. Met deze brochure willen we je gidsen bij je zoektocht naar een studierichting en onderwijsinstelling die aansluiten bij je verwachtingen. Wil je graag een gedrukte versie van de gids ontvangen? Stuur dan een mailtje naar info@siho.be.

Lerarenopleiding bij KATHO en CVO VIVO

We leerden dit jaar de docenten van de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen (KATHO) en van Het Centrum voor Volwassenenonderwijs VIVO (CVO VIVO) kennen. KATHO organiseert voor zijn docenten een lerarenopleiding in samenwerking met CVO VIVO. In een van de vakken kwam duurzaam hoger onderwijs en inclusief hoger onderwijs aan bod. In een sessie binnen dit vak schetste Natalie Uyttenhove, het aanspreekpunt van KATHO, het beleid en de praktijk voor studenten met een functiebeperking binnen KATHO. Een oud-studente van KATHO vertelde over haar ervaringen met het studeren met ondersteuning. Vanuit het SIHO vulden we aan met ervaringen van andere Vlaamse studenten.

De docenten van KATHO gingen per departement nadenken over de zaken die ze bewust of onbewust deden voor studenten met een functiebeperking. Ze gingen ook op zoek naar zaken die ze nog zouden kunnen realiseren om drempels te vermijden of op te vangen. Het was fijn om deze docenten een aantal maanden later terug te zien en te horen over hun praktijk. Zij waren zich veel bewuster van inclusie als een maatschappelijk verantwoorde manier van lesgeven, van de zaken die ze reeds realiseerden. En tegelijkertijd had hun gesprek voor extra beweging gezorgd.

Op hun beurt was CVO VIVO met dezelfde vragen aan de slag gegaan voor de lerarenopleiding. Deze opleiding heeft vanuit haar visie op kwaliteitsvol onderwijs en vanuit haar ervaring met diverse studenten een manier van onderwijzen ontwikkeld die (on)bewust dicht aanleunt bij Universal Design for Learning.

Op de websites van KATHO <http://www.katho.be> en CVO VIVO <http://www.cvovivo.be> vind je meer informatie over beide instellingen.

Internationaal

Het SIHO kiest ervoor niet alleen in eigen land maar ook over de grenzen heen haar netwerk uit te bouwen en internationaal ideeën en ervaringen rond inclusief hoger onderwijs uit te wisselen.

Disability Studies in Education (DSE)

Eind mei kwam de internationale special interest group Disability Studies in Education samen voor een congres in Vlaanderen.

De missie van deze special interest group is om op het vlak van onderwijs het sociaal perspectief op beperking te promoten. De groep baseert zich op sociale, historische, filosofische, artistieke, literaire en andere tradities. Hiermee wil men een tegenwicht bieden aan het medische model.

Het SIHO was er bij. We geven jullie een aantal interessante projecten mee...

Het EU-Canada project

'Advocacy and Leadership: Enhancing Educational and Employment Opportunities for Persons with Disabilities' is een internationaal project. In Europa is de Universiteit Gent de leidende partner en in Canada is dat Brock University.

Dit project bracht 7 instelling hoger onderwijs uit de Europese Unie en Canada samen.

- Brock University, ON, College of the North Atlantic, NF,
- University of Prince Edward Island, PEI,
- Nova Scotia Community College, NS,
- Ghent University, Belgium,
- Kemi-Tomio University of Applied Sciences, Finland,
- Bedford College of Further Education, United Kingdom

Het project heeft o.a. als doel om verschillende culturele interpretaties van 'disability' samen te brengen en studenten toegang te geven tot een groter en globaler werkveld. De projectdoelen zijn:

- De ontwikkeling van een programma in onderwijsinstellingen en werkplaatsen.
- Informeren van studenten met een beperking (en zij die hen ondersteunen) over self-advocacy (opkomen voor jezelf).
- De ontwikkeling van tips voor mensen met een beperking om zich te (ver)binden met anderen en om hun onafhankelijkheid te vergroten.

Tegen eind 2010 zal het project resulteren in de mobiliteit van 70 studenten, 40 uit Canada en 30 uit de Europese Unie. De projectpartners tekenden een engagement waarin staat dat 20% van de studenten die aan het project deelnemen een functiebeperking zal hebben.

De Vlaamse studenten die in 2009 naar Canada gingen en de Canadese studenten die in Vlaanderen waren, vertelden op het DSE congres hun crossculturele perspectieven op inclusie en belonging (erbij horen) in het onderwijs, het werkveld en de gemeenschap als geheel.

Patrick Devlieger en Jori Decoster (KULeuven) over 'Evolving disability, evolving university'

Patrick Devlieger en Jori Decoster beschrijven 'disability' als een evoluerend concept. Ook universiteiten zijn veranderende systemen.

Het universiteitssysteem in Leuven is volgens hen nauw verbonden met de 'kot-ervaring'. Studenten gaan op een kamer wonen, worden zelfstandig en experimenteren. Aan de KULeuven ging men nadenken hoe men die kotervaring ook kon realiseren voor studenten met een functiebeperking. Er werd een sociaal systeem gecreëerd waarbij studenten met en zonder fysieke beperking samen gebracht werden. Al van in de jaren 1970 verrichtte Myriam Van Acker pionierswerk op dit vlak. In de jaren 1980 kwamen meer en meer studenten met een beperking naar de universiteit studeren. Er bestonden op dat moment al gesubsidieerde huizen voor studenten, maar deze waren niet aangepast voor studenten met een functiebeperking. Aan de KULeuven werd dan gezorgd voor een gebouw waar zowel studenten met een beperking als hun vrienden konden verblijven. Op dit moment studeren aan de KULeuven meer dan 200 studenten met een functiebeperking.

Het werk van Myriam Van Acker is een mooi voorbeeld van hoe enkele pioniers verandering in kunnen zetten en barrières kunnen doorbreken.

In beeld

Minister Pascal Smet beschrijft in zijn beleidsnota 'Gelijke Kansen 2009-2014' het belang van een goede beeldvorming van mensen met een beperking. Een niet-stereotype beeldvorming is volgens hem fundamenteel in het realiseren van de juiste ingesteldheid voor gelijke kansen en inclusie.

Voor hoger onderwijs betekent dit dat een student met een functiebeperking in de eerste plaats als student gezien moet worden. De beperking is slechts één van de vele kenmerken van die student.

Via onderstaande links kan je doorklikken naar filmpjes waarin een aantal studenten met een functiebeperking hun ervaring vertellen met de ondersteuning die zij krijgen. De filmpjes werden gemaakt door het Canadese Lethbridge College. <http://www.lethbridgecollege.ab.ca>

Indrah: <http://www.youtube.com/watch?v=lqsO19yyJdM>

Linda: http://www.youtube.com/watch?v=GRXk_06tVy8&feature=channel

Terry: <http://www.youtube.com/watch?v=MuiD0fGgchQ&feature=channel>

Dorothy: <http://www.youtube.com/watch?v=Nk1Cn9n9YDM&feature=channel>

Stephen: <http://www.youtube.com/watch?v=85F5Ucj6o6g&feature=channel>

Op de voorgrond

In elke nieuwsbrief wordt een wetenschappelijke bron (boek, artikel, onderzoek...) op de voorgrond geplaatst.

In deze nieuwsbrief:

What her body taught (or, teaching about and with a disability) - Brueggemann, B.J., Garland-Thomson, R. & Kleege, G.

Dit artikel is de letterlijke weergave van een gesprek tussen drie docenten met een beperking. Het vertelt hun ervaringen tijdens het lesgeven.

Docenten met een functiebeperking zijn een rolmodel, zowel voor studenten met als studenten zonder functiebeperking. Een docent met een functiebeperking toont aan dat die functiebeperking een zekere autoriteit, een intellectueel leven en een carrière niet uitsluit. Na verloop van tijd vergeten studenten dat de docent een beperking heeft en wordt hij of zij niet meer als 'anders' gezien.

Anderzijds willen de docenten niet over-genormaliseerd worden. Ze willen niet dat studenten vergeten dat ze een beperking hebben en er van uit gaan dat ze aan alle standaardverwachtingen voldoen. Daarom brengen ze het thema 'beperking' in hun lessen in. Ze willen 'beperking' herdefiniëren waardoor studenten beseffen dat het hebben van een beperking een deel is van hun identiteit, maar niet alles bepaalt. De beperking heeft invloed op de manier waarop de docenten lesgeven, maar het overheerst niet wie ze zijn.

De docenten vonden het opvallend dat ze in het klaslokaal veel minder aangestaard worden dan op straat. Ze schrijven deze ervaring toe aan de formele organisatie in het klaslokaal waarin de posities duidelijk zijn. De docent heeft een rol, de studenten hebben een rol en daartussen bestaat een relatie gebaseerd op die posities. Het klaslokaal werkt normaliserend, de rollen zijn duidelijk verdeeld.

Deze en andere interessante perspectieven van docenten met een functiebeperking kan je lezen in dit artikel: Brueggemann, B.J., Garland-Thomson, R. & Kleege, G. (2005) What Her Body Taught (or, Teaching about and with Disability): A Conversation. *Feminist Studies*, 31 (1), pp. 13-33.

Aankondigingen

- 20-23 juli 2010: 7th international conference on higher education and disability, Innsbruck (Oostenrijk) <http://trac.uno.edu/conf2010/about.cfm>
- 15-18 september 2010: 22nd European Association for International Education Conference, Nantes (Frankrijk) <http://www.eaie.org/nantes>

- 9-10 december 2010: Het kan. En dan? Studeren en afstuderen met een functiebeperking in het hogere onderwijs, Hogeschool Gent
<http://binf.hogent.be/congres/het%20kan%20en%20dan>

En jij, wat ga jij doen na je studies?

De laatste weken van het laatste jaar in een huidige studie... En daarna? Weten studenten al wat ze na afloop van hun studies gaan doen? Onmiddellijk gaan werken, eerst nog een jaartje (of langer) verder studeren, reizen,...

De Lessius hogeschool, de Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel ontwikkelden samen een vragenlijst die peilt naar de plannen van studenten die afstuderen. Deze studie kadert in een groter onderzoeksproject rond de carrièreplannen van de jongste generatie op de arbeidsmarkt.

Studenten kunnen de vragenlijst invullen door op deze link te klikken:
http://lessius.qualtrics.com/SE/?SID=SV_01fXXeysYWkDmiU&SVID

Het invullen duurt ongeveer 15 minuten. In de loop van de volgende maanden houden de onderzoekers de studenten op de hoogte van hun bevindingen.

Bovendien maken deelnemers aan het onderzoek kans op een depersonaliseerde sollicitatietraining.

Brochure ADHD en succesvol studeren

Centrum ZitStil geeft de brochure uit: ADHD en succesvol studeren.

De brochure is bedoeld voor studenten met ADHD en voor iedereen die bij het studieproces betrokken is: ouders, zorgcoördinatoren, studentenbegeleiders, docenten.

De brochure is een bundeling van vier herwerkte artikels die in het magazine ZitStil zijn verschenen.

Verder studeren impliceert heel wat meer dan een geschikte studie kiezen: op kot gaan, studieplanning maken en aanhouden, budget beheren, nieuwe sociale contacten leggen en onderhouden. ADHD kan een belangrijke impact hebben op studieprestaties en op het algemeen functioneren in deze levensfase.

Voldoende zelfinzicht, het aanwenden van hulpmiddelen en openstaan voor tegemoetkomingen zijn belangrijke pijlers om een studie succesvol te beëindigen.

De eerste drie artikels belichten deze verschillende aspecten.

Een vierde en laatste artikel biedt een overzicht van alternatieve studeermogelijkheden binnen het voortgezet en het volwassenenonderwijs.

De brochure is te bestellen vanaf 1 juli 2010 op de webshop van Zitstil. <http://www.zitstil.be/shop>

Een fijne vakantie!

Het SIHO –juni 2010